

Sygn. akt III Cz 2047/15

POSTANOWIENIE

Dnia 19 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy
w następującym składzie :

Przewodniczący – Sędzia SO Mirella Szpyrka

Sędziowie SO Andrzej Dyrda (spr.)

SR (del.) Ewa Buczek - Fidyka

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 19 stycznia 2016 roku

sprawy z powództwa D. N.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w B. -
- Białej

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanej

na rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2 postanowienia Sądu Rejonowego
w Tarnowskich Górach

z dnia 27 maja 2015 r., sygn. akt I C 2050/13

postanawia :

oddalić zażalenie.

SSR (del.) Ewa Buczek - Fidyka SSO Mirella Szpyrka SSO Andrzej Dyrda

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach postanowieniem zawartym w punkcie 2 wyroku z dnia 27 maja 2014r odstąpił od obciążenia powódki kosztami postępowania wskazując, iż za zasadnością zastosowania art. 102 k.p.c. przemawia sytuacja majątkowa i osobista powódki jak również nieskomplikowany charakter sprawy, co przekłada się na niski nakład pracy po stronie sądu jak i pełnomocnika pozwanego.

Orzeczenie to zaskarżył pozwany zarzucając naruszenie art. 102 k.p.c. poprzez jego zastosowanie, w sytuacji kiedy w realiach przedmiotowej sprawy nie zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony warunkujący możliwość odstąpienia od zasądzenia od strony przegrywającej kosztów procesu na rzecz strony wygrywającej spór.

Na tych podstawach wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego za postępowanie przed sądem I instancji oraz kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Przytoczona regulacja prawna, jako przepis szczególny do wskazanego powyżej art. 98 k.p.c., winna być stosowana w wyjątkowych sytuacjach, na co zresztą wskazuje redakcja art. 102 k.p.c. Ocena, czy takie przesłanki wystąpiły powinna być zawsze dokonywana w całości kształcie okoliczności, które uzasadniałyby odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1974 r., II CZ 223/73).

W doktrynie i orzecznictwie, jako okoliczności uzasadniające zastosowanie art. 102 k.p.c., wskazuje się te związane z samym przebiegiem postępowania, ale również dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony. Niemniej jednak, trudna sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej, nawet tak niekorzystna, że strona bez uszczerbku dla utrzymania własnego i członków rodziny nie byłaby w stanie ponieść kosztów, nie stanowi samodzielnej podstawy zwolnienia - na podstawie art. 102 k.p.c. - od obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi, chyba że na rzecz tej strony przemawiają dalsze szczególne okoliczności, które same mogłyby być niewystarczające, lecz łącznie z trudną sytuacją ekonomiczną wyczerpują znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 10 sierpnia 2012r., I ACa 316/12; postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 29 czerwca 2012r., I ACz 961/12; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 12 grudnia 2014r., I ACa 1050/14; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 13 listopada 2014r., I ACa 596/14).

Nadto wskazuje się, że za zastosowaniem art. 102 k.p.c., przemawia również, obok okoliczności natury majątkowej i subiektywnej, również to, że strona wygrywająca korzystała ze stałej obsługi prawnej i nie poniosła dodatkowych nakładów na prowadzenie procesu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 1972r., I PR 423/72).

Ocena tych okoliczności następuje z uwzględnieniem zasad współzycia społecznego.

Sąd Rejonowy uznał, że za zastosowaniem art. 102 k.p.c. przemawiają następujące okoliczności: sytuacja majątkowa powódki, jej wiek, stan zdrowia oraz zakres czynności pełnomocnika. Ze wskazanych okoliczności, Sąd Rejonowy jako zasadniczą podstawę zastosowania art. 102 k.p.c. wskazał aspekt podmiotowy.

Uwzględnione przez Sąd Rejonowy okoliczności stwierdzające zasadność zastosowania art. 102 k.p.c. miały potwierdzenie w materiale zgromadzonym w aktach sprawy. Stwierdzenie to jest o tyle istotne, iż, jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 26 stycznia 2012r. (III CZ 10/12), a następnie potwierdził w postanowieniu z dnia 23 maja 2012r. (III CZ 25/12), ocena sądu, czy zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, o którym mowa w art. 102 k.p.c., ma charakter dyskrecjonalny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem oraz oceną okoliczności rozpoznawanej sprawy, w związku z czym w zasadzie nie podlega kontroli instancyjnej i może być podważona przez sąd wyższej instancji tylko wtedy, gdy jest rażąco niesprawiedliwa. (wskazana powyżej teza znajduje potwierdzenie także w następujących judykatach: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2012r., III CZ 17/12; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2012r., V CZ 2/12; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 22 lipca 2014r., I ACa 18/14). Niewątpliwie prezentowane powyżej stanowisko Sądu Najwyższego, ogranicza zakres rozpoznania zażalenia na postanowienie o kosztach procesu przez Sąd II instancji, a w konsekwencji „uszczerplą” możliwość modyfikowania przez Sąd II instancji rozstrzygnięcia o kosztach opartych na podstawie art. 102 k.p.c. jedynie do przypadków, gdyż nieobciążenie strony przegrywającej kosztami procesu byłoby rażąco niesprawiedliwe. Sąd meriti uzyskuje tym samym dużą autonomię w kształtowaniu tego rozstrzygnięcia. Dysponentem więc odmiennego uregulowania obowiązku poniesienia kosztów procesów, nawet jeżeli dany stan faktyczny, w ocenie Sądu II instancji dawałby podstawy do zastosowania reguły ogólnej, tj. art. 98 k.p.c., pozostaje Sąd I instancji, dopóki takie ukształtowanie rozstrzygnięcia o kosztach procesu nie jest rażąco niesprawiedliwe.

Sąd Okręgowy, w opisanych powyżej okolicznościach nie doszukuje się rażącej niesprawiedliwości, zwłaszcza, iż przywołane podstawy zastosowania art. 102 k.p.c., mają swoje podstawy faktyczne. Nie ulega również wątpliwości, że sytuacja majątkowa powódki jest trudna. Nadto brak „bezpośredniego” kontaktu Sądu II instancji ze stronami,

w szczególności powódką, co wynika z proceduralnego ukształtowania postępowania zażaleniowego, ale również, uniemożliwia dokładne zweryfikowanie ich postawy, i jakie, dodatkowe, pozawerbalnie dostrzegalne czynniki, zadecydowały również o zastosowaniu art. 102 k.p.c. przez Sąd Rejonowy.

Mając na względzie wskazany powyżej zakres kognicji tego zażalenia, jak również ustalenie przez Sąd Okręgowy, iż wskazane przez Sąd I instancji okoliczności uzasadniające zastosowanie art. 102 k.p.c., znajdują potwierdzenie w zgromadzonym materiale dowodowym, brak było podstaw do stwierdzenia, że zaskarżone rozstrzygnięcie jest rażąco niesprawiedliwe.

Z powołanych powyżej względów, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji, po myśli art. 385 w związku z art. 397 § 2 k.p.c.

SSR (del.) Ewa Buczek – Fidyka SSO Mirella Szpyrka SSO Andrzej Dyrda